

Kulturskolan magasin

NR 3.2018

EN TIDNING FRÅN KULTURSKOLERÅDET

Författarklubb
i Sandviken

*Allt som ska
hända är klart*

NATIONELL STRATEGI

Stödjande infrastruktur
för kulturskolan

DANS I FIOLLAND

Möt kulturskolan i Malung-Sälen

»Däremot anser vi det olämpligt att kulturskolerådet skulle agera myndighet.«

*Inger Carlonberg,
Kulturskolerådets ordförande*

Majblommor, trumspel och kulturskolor

KULTURSKOLEFRÅGORNA dyker upp både här och där i vår. Nyligen fanns en helsida i DN som handlade om majblommor, trumspel och kulturskola. Den tog sin ansats i att majblomförsäljningen bidrar till att underlätta för barn i ekonomisk utsatthet och att det medverkar till alla barns kulturutövande.

I Svenska Dagbladet har Sveriges två största partier skrivit debattartiklar om det regeringsförslag för en nationell strategi för kulturskolan, som nu är föreslaget. Att kulturministern är positiv till sin proposition är väl väntat – likaså att moderaterna är negativ till den samme. Kan inte så mycket för att det är något större fel på den – jag tycker nog att som den är formulerad finns det en god möjlighet för alla partier att stödja den utan att behöva kompromissa så mycket med sina värderingar – men bara för att den kom från ett motståndarparti. Sverige är inne i valrörelsen och då handlar det inte längre så mycket om Vad som sägs utan Vem som sagt det.

En fråga som debatteras är om den nationella strategin är stödjande eller styrande. Kommunala uppdrag till kommunala kulturskolor har kommunala perspektiv. Nu får vi för första gången också ett statligt engagemang med nationella mål som stöd för sådant som det lokala perspektivet inte mår att lösa.

Oppositionen menar att Nationellt kulturskolecenter (NKC) bättre skulle kunna göras av Kulturskolerådet. Vi ser positivt på att få uppdrag och medel att vara en tydligare part kring erfarenhetsdelning och utvecklingsarbete. Däremot anser vi det olämpligt att kulturskolerådet skulle agera myndighet, bedöma och bevilja bidrag av de egna medlemmarnas projektansökningar.

Oppositionen skrev i SvD: »Vi är ense med regeringen om en sak – kulturskolorna behövs! Frågan är hur man ger de bästa förutsättningarna för dem.« Vi hoppas riksdagen kan se långsiktigt, förbi valet, och enas kring att säkra kompetensförsörjningen, ett centrum för uppföljning och stöd utvecklingsprojekt för framtidens kulturskola. Det behöver Sveriges unga!

I DETTA NUMMER

- 7 Berättartradition i Sandviken
- 10 Nationell politik för kulturskolan
- 13 Partipolitisk debatt
- 15 Möt Malung-Sälens kulturskola

Bagatell

musikprodukter

Nyhet

Super LED lampa

6-8 timmars batteritid

alternativt nätanslutning. (15st ledlampor)

Passar även till våra

Klavernotställ.

Garanti 10 år på
Flygel- och pianomedar

Passar till alla
pianon och flyglar.
Kullagrade dubbel-
hjul av hög kvalitet.

Medar flygel

Även för

Digitalpiano

Medar piano

Livstids Garanti på alla
teleskopnotställ & vagnar

Bagatell 1

Från
7 500 kr

En vagn
kommer lastad...
med världens mest sålda notställ

- Liten vagn + 12 notställ
- Mellan vagn + 18 notställ
- Stor vagn + 18 notställ

Oslagbar kvalitet med livstids garanti.

Bagatell 2

Köp 6 betala för 5

TELESKOPET

Världsledande
med bl.a. 85 %
av den ameri-
kanska marknaden och
75 % av den franska.
Inga skruvar - bara att
dra upp och ner.
Snygg design som
passar i alla miljöer.
Finns i olika modeller

Teleskop
standard

Teleskop
transport
lättvikt

Bagatell 3

KLAVERNOSTÄLL

"Nothajen" slukar alla dina notblad,
böcker och pärmar. Köp 4 betala för 3.

Bagatell 4

ORKESTER / KÖRSTOL

"Sitt rätt"

Akustik-skärmar

Flyttas mycket enkelt.

Bagatell 5

**TELESKOP
DIRIGENT REGAL**

Flaggskeppet
bland våra
dirigentnotställ.

Bagatell 6

PIANO PALLAR

BACH

AMADEUS

Något mindre och
smidigare än store-
bror, men absolut lika
stabil och solid.

+46 (0) 13-527 50 • info@bagatell.se • www.bagatell.se

**EN AV 20 MILJONER
ANLEDNINGAR
ATT BRY SIG**

I det tysta pågår just nu den värsta hungerkrisen på flera år. 20 miljoner riskerar svält om vi inte agerar nu. 1,4 miljoner av dessa är barn.
Stöd vårt arbete på plats!
#StoppaHungern

» Swisha valfri gåva till **123 031 0748**
» Sms:a **AKUT HUNGER** till **72 900** så skänker du 100 kr

Genom att sms:a eller swisha godkänner du att bli kontaktad av Röda Korset. Dina personuppgifter hanteras enligt PUL.

90 ÅRS
IVENSK
HJÄLPSAMHÄT
KONTROLL

Foto: The Netherlands Red Cross

Röda Korset

VÄLKOMMEN TILL BARNENS MUSIKBUTIK PÅ NÄTET!

barnensmusikbutik.se

BARNVISOR ■ RYTMINSTRUMENT
KLANGSPEL ■ BLÅSINSTRUMENT
STRÅNGINSTRUMENT ■ PRESENTARTIKLAR
TILLBEHÖR med mera

www.barnensmusikbutik.se

MUSIKINSTRUMENT – NOTTAVLOR – NOTER
REA till skolor och privatpersoner **REA**

Skolornas Musikvaruhus Sareco AB

Sareco®

Etablerad 1958

www.sareco.se info@sareco.se Tel 026-61 74 60

NOTMATTAN

"Att lära sig noter med hela kroppen"

Kan rullas ihop och stuvas undan eller ligga kvar för att understryka rummets musikaliska prägel.

Tel 0523-22517
Sparta System AB

Det finns mer på vår hemsida
www.spartasystem.se

TooT+

Den nya TooT+ med klaffar gör spelandet och undervisningen roligare och mer givande!

Nytänk!

TooT+ är ett perfekt insteg till tvärflöjt. Med små silikonklaffar är det inga problem för nybörjaren att spela ända ner till låga C.

- » Silikonklaffar - Mindre pip och gnäll
- » Mjuk behaglig ton
- » Snabbare inlärning
- » Utbytbar munplatta. Med "first note-munplattan" får alla ton på första försöket
- » Kan diskas i maskin
- » Roliga färger

Easy-Seal Silicone Keys

Beställ ett provex.

Första leveranserna av TooT+ kommer till Sverige i april. Priset kommer att ligga på 350 kr inkl. moms.

Beställ en Recorder+ eller en TooT+ och få 50% rabatt (max 1st per musikskola).

Du lägger din beställning på www.windcorp.se och anger rabattkoden **NUVORECO** så får du ditt provexemplar när första leveransen kommer till Sverige.

Noter & komp

Nuvo lägger stor vikt vid pedagogiken och musikglädjen. Därför har man utvecklat en plattform för lärare och elever där man kan ladda ner gratis noter, bakgrundskomp och arrangemang.

www.nuvo-windstars.com

 WindStars

WINDCORP | STOCKHOLM | GÖTEBORG | MALMÖ | WWW.WINDCORP.SE

Proposition om kulturskolan

DEN 19 MARS presenterade kultur- och demokratiminister Alice Bah Kuhnke en nationell strategi för kommunala kulturskolan. Regeringen förslår ett nationellt mål för insatser som ska stödja de kommunala kulturskolorna samt ett nationellt kulturskolecenter som inrättas på Statens Kulturråd. Kulturskolecentrets huvudsakliga uppgift är att fördela bidrag samt kunskapsuppbyggnad och spridning av aktuell forskning. Propositionen behandlas i riksdagen i slutet av maj. Det övergripande målet för de statliga insatserna till stöd för den kommunala kulturskolan ska vara att främja kulturskolans möjligheter att erbjuda barn och unga undervisning av hög kvalitet i kulturella och konstnärliga uttryckssätt, liksom möjligheterna till såväl fördjupning som bredd i undervisningen med utgångspunkt i vars och ens särskilda förutsättningar.

Kulturskoleklivet

UNDER ÅRET satsar regeringen 25 miljoner i det så kallade *kulturskoleklivet*. Syftet är att komplettera befintlig lärarutbildning och skapa fler lärare och pedagoger till kulturskolan. De lärosäten som tilldelas medel är Lunds universitet, Göteborgs universitet, Umeå universitet, Stockholms universitet, Stockholms konstnärliga högskola och Stockholms Musikpedagogiska Institut.

Alternativa utförare

DEN 24 AUGUSTI ordnar Kulturskolerådet en konferens i Stockholm om alternativa utförare och konkurrensutsatt kulturskoleverksamhet.

– Vi vill synliggöra de erfarenheter som gjorts i kommuner som testat alternativa utförare för kulturskoleverksamhet. Konferensen vänder sig till chefer och politiker som är intresserade av dessa frågor, säger Torgny Sandgren på Kulturskolerådet.

En inbjudan till konferensen kommer att sändas ut under maj månad.

FOTO: THINISTOCK

KULTURSKOLA I HELA LANDET

Nytt projekt där kommuner samverkar

Under året avser Kulturskolerådet att söka finansiering till ett projekt som syftar till att fler barn ska få tillgång till kulturskoleverksamhet av hög kvalitet.

Fokus ligger på regionalt arbete där kommuner samverkar. Inom kort öppnas möjlighet för kommuner att anmäla sitt intresse för att delta i projektet. Projektstarten planeras

till den 1 januari 2019.

– Ett utvecklat mellankommunalt arbete kan vara avgörande för att det finns bra kulturskoleverksamhet även i mindre kommuner. Flera regioner är redan på gång och med detta projekt vill vi ytterligare stärka den utvecklingen, säger Torgny Sandgren på Kulturskolerådet.

ERIK DOMELLÖF

DET ÄR SÅ JAG SÄGER DET

*Kalle Lind
Diversearbetare i
kulturbranschen med
särskild inriktning
på obskyrt vetande.*

Som kalvar på grönbete sprang vi runt

MIN SVENSEXA URARTAR. Istället för att sälja kyssar på stan iförd grodmansfötter och ölslangskeps får jag mysa i en stuga med vänner från ett halvt liv medan de överöser mig med vänligheter. Somliga är rentav nyktra.

Min äldste vän i livet säger något som han aldrig förr har sagt: han berättar om hur mitt barndomshem, där det fanns böcker och tidningar och fördes ständiga samtal, var med och grundlade hans bildningsresa. Hemma hos honom lästes Ikeakatalogen. Idag är han docent. Han beskriver stunder när jag inte var hemma men han ändå tittade in och slog sig ner i vår läsfåtölj med första bästa trycksak.

Svensexan inleds med en busstur genom mitt liv. Jag har aldrig varit så rörlig så min livsresa omfattar bara fem-sex geografiska mil. Vi kör förbi min gamla folkhögskola. Där började jag efter gymnasiet på något som hette Videolinjen och redan då var hopplöst utdaterad. Jag brukar säga om min folkhögskola att jag lärde mig bildredigera analogt och röka hasch och att en av kunskaperna har varit mer relevant än den andra.

Det är långt ifrån sant, minns jag när jag börjar berätta i bussens guidemikrofon. Jag minns hur vår buttre lärare första dagen gav oss varsin nyckel till klassrummet. "Vadå? Får vi använda kamerorna och redigeringen hur mycket vi vill?" "Ja, hur ska ni annars kunna göra några filmer?"

Som kalvar på grönbete sprang vi runt med

»Min vän äntrade en gång ett hem där hyllorna bågnade av böcker. Ta ner vilken du vill! Bläddra i den! Är den tråkig? Ta en annan!«

våra kameror, filmade vi våra sketcher, experimenterade vi med primitiva datoreffekter. Vi köpte alla konstnärsmyter som fanns. I dem ingick att man skulle skapa på nätterna, skitsamma att vi föll ihop över videoapparaterna. Läraren såg det mesta med en grimas och en grymtning. Vi sporrades. Fler lågsittningar. Fler narkoleptiska anfall. Till slut blev det något. Kanske inte sevärt, men åtminstone sebart.

Vi gavs förutsättningarna. Här är pryttlarna – använd dem! Min vän från längesedan äntrade en gång ett hem där hyllorna bågnade av böcker. Ta ner vilken du vill! Bläddra i den! Är den tråkig? Ta en annan!

Den där svensxebussen körde förbi vårt gamla stadsbibliotek. Det var där vi allra första gången möttes, jag och min äldste vän i livet. Det känns symboliskt. I jakten på de kickar som kunskap kan ge hittade vi varandra som trettonåringar. Trettio år senare håller vi samma process igång.

Bussen var full av kreativa typer, lyckade som misslyckade, men ändå med nån sorts karriärer som skojare och musiker och akademiker. Ingen av oss hade varit det vi är om inte lärare och bibliotek och familjer gett oss bildliga och bokstavliga nycklar.

Svensexan som skulle bli ett dekadent fylleslag blev en påminnelse om de möjligheter samhället har gett oss. Och det ansvar samma samhälle har för dem som tror sig vara utan möjligheter.

Stålstaden Sandvikens berättartradition byggs vidare i kulturskolans författarklubb. Där möts Thea, Alva och Vincent. De gör skrivövningar, får metodtips, skriver pjäser och korta texter, och läser det de andra skrivit. Skapar, med fria händer.

text & foto David Berjlund

SANDVIKENFÖRFATTARE? Tänk Stig Sjödin, Per Gunnar Evander och Anna Jörgensdotter, de är alla berättare från denna mellanstora mellansvenska kommun med stark kulturtradition. Men berättande och författande från den här bygden finns förstås också utanför utgivna böcker, och bland barn och unga.

Sandviken är årets kulturkommun, utsedd av fackförbundet Vision, och i stadens kulturcentrum finns bibliotek, scener och konsthall. Och Trampolin, ett litteraturhus för unga. Och så kulturskolan. →

Där träffas den här eftermiddagen några som förlänger listan med Sandviken-författare: Thea Salander, Vincent Lyngmo och Alva Jönsson, alla med i kulturskolans författarklubb.

– Jag fyller tio, bor här i Sandviken och går i fyran, berättar Vincent, som är senaste tillskottet i klubben, han började nu i januari.

Annars spelar han en del fotboll och sjunger på Kulturskolan – »lite olika sorters låtar« säger han. Överhuvudtaget ger han inga tvärsäkra svar. Vad han gillar mest att skriva? »Vet inte riktigt.« Bästa författaren? »Hur ska man veta det?«

Men att han gillar att skriva, det vet han, och när hans mamma berättade om författarklubben högg han på en gång.

Alva har varit med här sedan i höstas. Skrivit har hon alltid gjort, eller ...

– ... sedan jag började läsa i alla fall, och det var på dagis ... nä, men tidigt.

Nu går hon i sexan, i Kungsgården utanför Sandviken.

– Jag googlade fram författarklubben. Annars sitter jag nästan bara hemma och läser, så det var kul att börja här.

THEA DÅ? HON ÄR FEMTON, snart sexton, spelar piano och teater och börjar gymnasiet i höst, i Gävle eller Uppsala. Det kan betyda slutet på flera års författarklubbande.

– Jag har varit med från början, tre eller fyra år är det väl.

Klubben har gjort att hon skrivit mycket, och dessutom används hennes texter. Just nu skriver hon på en pjäs, som en av kulturskolans teatergrupper ska sätta upp i maj. Den skriver hon utifrån filmen *Annie*, men hon utvecklar det vidare – det har blivit en pjäs om barn som utsätts för experiment för att skapa den perfekta människan.

– Det handlar om att ingen är perfekt, egentligen. Allt som ska hända är klart, men inte alla repliker, och ... lite svårt är det. Men jag bollar idéer med Ulrika, säger Thea.

Ulrika heter Goude-Westby i efternamn, hon är dramapedagog och leder författarklubben när de ses, varje måndag. Det brukar börja med någon skrivövning.

– Sedan har vi olika projekt att jobba med, och sedan på slutet gör vi typ någon skrivövning igen, säger Alva.

Projektet är lite olika. Thea skriver på sin

pjäs, och både Vincent och Alva har skrivit om barn som levde för några hundra år sedan.

– Det var lite svårt att hitta fakta om det, men det gick bra, säger Vincent.

De skriver oftast ganska kort, ibland faktatexter, ibland berättelser. Thea beskriver hur hon planerar sitt skrivande rätt nog. Alva kan utgå från ett ord och bara skriva, säger hon, och pekar på en figur på bordet där vi sitter, en flamingo.

– Den kan man skriva om! Jag gillar att man kan skriva av sig, ta någonting och utveckla så att det blir något stort av en liten idé.

Vincent fungerar också så – inför frågan om hur han kommer igång med att skriva ser han oförstående ut.

– Jag bara kör. Hur skulle man annars göra? Jag improviserar, och det är roligt hela tiden.

DET GÅR LIKSOM INTE att missa lusten till skrivandet hos de här tre. Om huvudpoängen nu är att det är roligt, formulerar Thea ändå poängen med författandet lite mer utmejslat:

– Man skapar något, själv. Och har för en gångs skull fria händer.

Ibland har klubben besökt miljöer som de sedan använt i texter. Ibland får de tips om sätt att börja en text. De läser varandras alster också, och då är det som att texten lever på ett annat sätt än när man sitter ensam med den.

Och ibland gör Kulturskolan arrangemang med både musik, teaterinslag och uppläsning.

På väg i författandet: Alva Jönsson, Vincent Lyngmo och Thea Sallander.

» Jag gillar att man kan skriva av sig, ta någonting och utveckla så att det blir något stort av en liten idé.«

Thea är den enda av de tre som har varit med och läst under en sådan kväll, men både Vincent och Alva tycker att det verkar rätt roligt.

– Om det är en publik man inte känner så känns det inte lika farligt som att stå inför klassen, som man ser typ varje dag, säger Alva.

Om lusten att skriva är självklar, verkar det lika självklart för dem att läsa. Alva gör det hela tiden, gärna om mord och mysterier, och har svårt att förstå klasskompisar som tycker det är tråkigt.

– Byt bok då! Just nu har jag två böcker hos mamma och tre hos pappa, de är snart slut, men så lägger jag undan dem, och hittar dem igen ... jag har många jag inte har läst ut.

Vincent läser Harry Potter, och Thea har kommit in i en period när hon vill ha riktigt välskrivna böcker, med lite svårare ordförråd och bra research bakom. Och visst: det är för att det ger något till det egna skrivandet.

– Om jag läser något som jag tycker är bra skrivet brukar jag kopiera stilen.

Alla sätt att lära sig mer om skrivandet är bra, och självklart lär de sig längs vägen.

Thea berättar om boken som författarklubben gav ut för ett par år sedan.

– Några av de berättelserna jag skrev där ... nu tycker jag inte alls att de är bra. Mitt skrivande har faktiskt förbättrats, jag tänker på saker som jag inte tänkte på förut. I stället för att skriva att något var fint beskriver jag det, det har jag lärt mig.

Men några långa romaner har hon inte planer på, pjäsmanus är mer lagom. Och Alva skulle inte vilja ha författandet som jobb.

– Jag vill bara småskriva, utan press.

Är ni författare då? Vad säger du, Vincent?

– Det beror på ... jag har ju inte skrivit någon bok, men enligt dem som är här tror jag att jag är författare. ■

KULTURSKOLESTÖD

19 mars fick riksdagen regeringens förslag om en strategi – den första någonsin – för statliga insatser för kulturskolorna. Två dagar senare kom den ansvariga ministern, Alice Bah Kuhnke, till Kulturskolerådets rikskonferens. Hon betygade sin tilltro till de kommunala kulturskolorna, och trots tidiga moderata invändningar hoppades hon på bred uppslutning bakom regeringens förslag.

text David Berjlund, foto Maria Hedberg

DIREKT EFTER Rikskonferensens invigning steg kultur- och demokratiministern Alice Bah Kuhnke upp på estraden, och det var lite som om hon just gått i mål efter ett långt lopp: två dagar tidigare nådde propositionen *En kommunal kulturskola för framtiden - en strategi för de statliga insatserna* riksdagen och offentligheten. Nu, inför en konferenssal full av kulturskolemänniskor, började ministern med att beskriva kulturskolans centrala roll i svenskt utbildningsväsende.

– Den är en avgörande del av vad som byggt vårt land, sa hon, och berättade sedan glatt, och lite lättat, om arbetet runt utredningen, inte minst om det stora engagemang hon mött i remissarbetet runt utredningen, och hur det lett till regeringens strategi.

– Vi föreslår ett tydligt nationellt mål för de statliga insatser som ska stötta kommunerna så de kan erbjuda undervisning av hög kvalitet, med både bredd och spets.

REGERINGENS FÖRSLAG till insatser utmynnar i tre satsningar; årliga utvecklingsbidrag som kommunerna kan söka, ett nationellt kulturskolecenter inom Kulturrådet, samt kulturskolelivet, som ska ge kompetensutveckling, dels till kulturskolelärare och dels till andra konstnär-

ligt utbildade, som behöver pedagogiken för att jobba i kulturskolan.

Efter sitt tal vill Alice Bah Kuhnke inte peka ut någon del av propositionen som viktigast, men hon trycker ändå lite extra på just kompetensförsörjningen: många pedagoger går i pension framöver, hon har mött mycket oro för detta ute i kulturskolorna.

– Om inte vi från nationellt håll tar ansvar att stimulera så att det finns lärare och pedagoger just för kulturskolans verksamhet, då urholkas hela systemet, sa hon, och poängterade att detta handlar om kunskapsmålen:

– Vi vill investera i att man ska kunna vara kulturskolelärare, med den särskilda pedagogiska kunskap som krävs. Det är en insats som främjar detta specifika kunskapsområde.

SAMMA DAG SOM propositionen släpptes kom en negativ reaktion från Moderaterna, som menade att den innebar statlig inblandning i kommunal verksamhet.

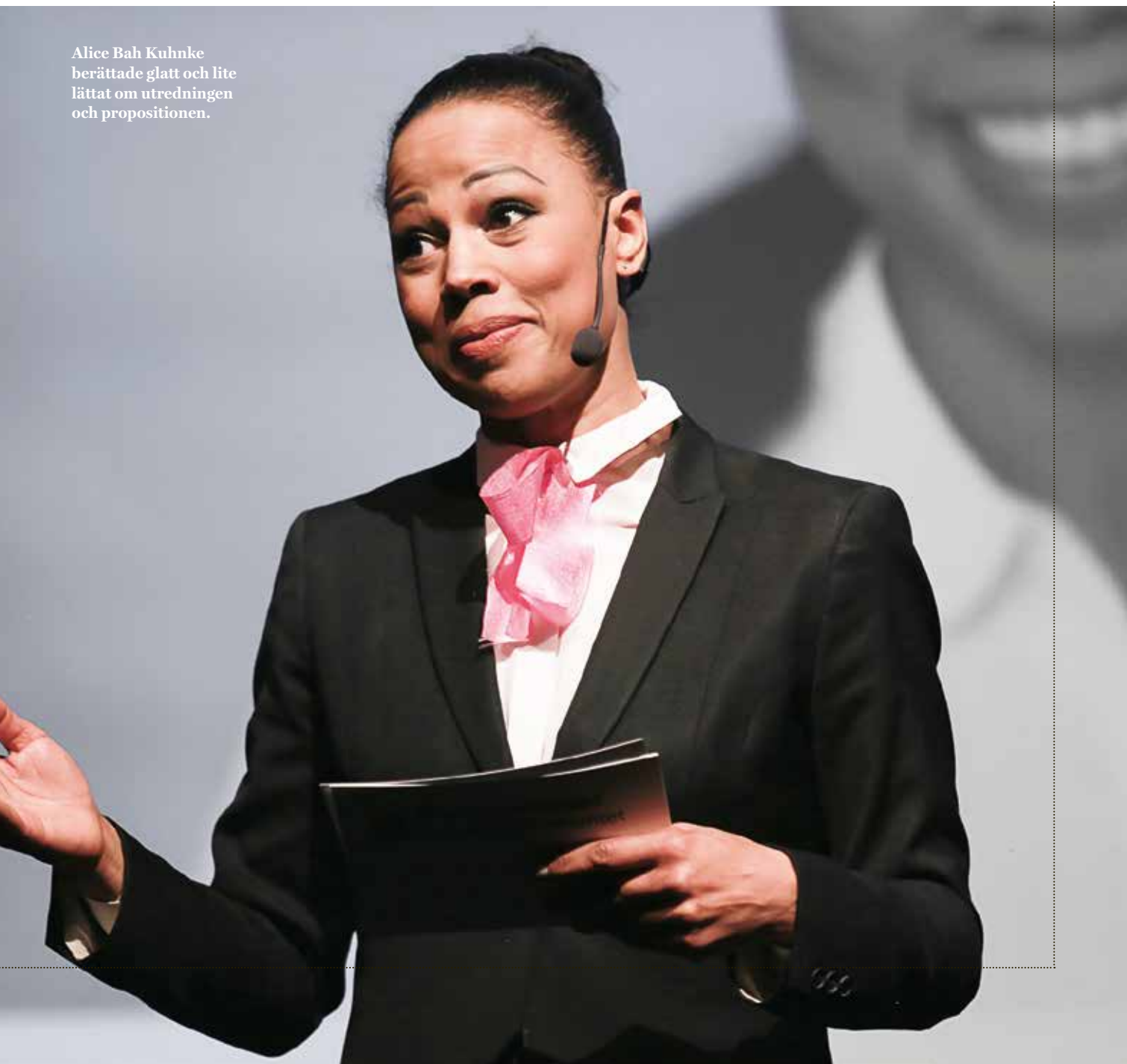
– Då har man inte lyssnat till vare sig de hundratals kulturskolorna i vårt land eller kulturpolitikerna, som också, från höger till vänster, vill ha stöttning, kommenterar Alice Bah Kuhnke.

Det finns resonemang i propositionen →

TILL KOMMUNERNA

Alice Bah Kuhnke
berättade glatt och lite
lättat om utredningen
och propositionen.

om kulturskolans inriktning, till exempel om att den inte bör bli alltför efterfrågestyrd – för att nå många barn måste man erbjuda mer än det de redan vet att de vill ha, resonerar Bah Kuhnke – men någon detaljstyrning finns inte, säger hon. Idén om att lagstifta om kulturskola har regeringen avvisat, liksom utredningens förslag som innebär styrning till exempel när det gällde pedagogisk inriktning och att undervisningen skulle ske på elevernas fria tid.

»Om inte vi från nationellt håll tar ansvar att stimulera så att det finns lärare och pedagoger just för kulturskolans verksamhet, då urholkas hela systemet.«

Kulturskoleklivet är en investering för kulturskolans kunskapsområde, betonar Alice Bah Kuhnke.

– Vi har valt bort det. Utifrån utredningen, de många remissinstanserna och de samtal vi haft med kulturskolor och kulturpolitiker i våra kommuner, kom vi fram till att det inte var de bästa insatserna för att stötta kulturskolan.

Poängen är att stötta kommunerna i deras egna prioriteringar, säger hon – de är olika, för att kulturskolorna är olika. Och att verksamheten är frivillig för kommunerna är en framgångsfaktor, säger hon.

– Det ger engagemang, och gör att kommunerna själva känner ansvar och tar ansvar.

PROPOSITIONEN ÄR DEN första i sitt slag, och den ska ses som ett första steg, betonar Alice Bah Kuhnke.

– Jag hoppas att den behandlas av riksdagen i vår, och jag hoppas att den går igenom, att de andra riksdagspartierna lyssnar till sina kulturpolitiker runtom i landet, för därifrån känner jag ett brett stöd. Från höger till vänster.

Mer bredd och spets, hög kvalitet, mer tillgänglighet och jämlikhet – hur ska den här strategin ge det, i slutänden?

– Genom att vi faktiskt investerar väldigt många kronor, till exempel i utbildningar. Resurserna bär det, utan pengar blir det bara vackra ord. Därför är min enda stora oro att det är så tydligt i till exempel Moderaternas budget att de har tagit bort alla pengarna. Deras kritik om att vi styr kommunerna bottnar nog egentligen i att man inte vill investera de hundratals miljoner kronor som det här handlar om.

Men det finns skillnader mellan och inom allianspartierna här?

– Ja. Så jag hoppas att de diskuterar. ■

Fotnot: 29 mars beslutade regeringen om att fördela 19 miljoner kronor till universiteten i Umeå, Göteborg, Lund och Stockholm, och till Stockholms konstnärliga högskola och Stockholms Musikpedagogiska institut. Pengarna betalas ut i april.

STATLIGT STÖD — ELLER STYRNING?

”Det här kommer från er”,
sa socialdemokraten Anna
Wallentheim till åhörarna på
Rikskonferensen.

Regeringens kulturskoleproposition stod i centrum för den kulturskolepolitiska paneldebatten på Rikskonferensen. Blir statens roll styrande eller stödjande? Vilka bidragsformer blir bäst? Skiljelinjen gick ofta mellan blocken, men inte alltid - och om en sak var hela panelen överens: för att säkra utbildningen av kulturskolelärare behövs statliga satsningar.

text David Berjlund, foto Maria Hedberg

LIBERALERNA kunde inte komma, men politiker från de sju andra riksdagspartierna möttes under Rikskonferensens inledande dag. Under de inledande presentationerna berättade flera om sina egna kulturskoleerfarenheter, men när turen kom till moderaten Cecilia Magnusson satte hon igång debatten i stället. »Kulturskolan tar inte in alla verksamheter och alla barn«, sa hon. Föga kontroversiellt – strax uppmärksammade Vänsterpartiets Vasiliki Tsouplaki också att alla barn inte har samma chans – men när moderatorn Soledad Piñero Misa ställde frågan om det alls är bra med en nationell politik för kulturskolan, svarade

moderaten Magnusson nej.

– De här målen är inte stöttning, utan en styrning av kommunerna, sa hon och kallade sedan propositionen tunn och otillräcklig. Kulturskolornas köer ville hon inte lösa med pengar och nationella mål, utan med fler aktörer.

Hon fick svar på tal. Från en kulturskolelärare i publiken, som varnade för bristen på kontinuitet när man handlar upp verksamhet från privata aktörer, och från socialdemokraten Anna Wallentheim.

– Ni säger både att vi styr för mycket och att propositionen är tunn. Det är ju för att vi inte vill detaljstyra som den inte är tjockare. Och det jag hör från

kommuner och kulturskolor är att man vill ha stöd från staten, sa hon, och vände sig till de applåderande åhörarna:

– Det här kommer ju från er.

Miljöpartiets Niclas Malmberg påpekade att målen bara styr vad man ska göra på den nationella nivån, men Centerns Per Lodenius höll med Cecilia Magnusson:

– Det är klart att det är en styrning, med riktade bidrag. Det är för mycket uppifrån och ned i propositionen. Men sedan är det bra att utbildningen av kulturskolelärare finns med i förslaget, det är en statlig uppgift.

DET RIKTIGT NYA med kulturskolepropositionen är att en nationell politik för kulturskolorna alls formuleras, och under debatten poängterade Anna Wallentheim, S, att kulturpolitiker från olika partier behöver driva frågorna gemensamt, i ett politiskt landskap där kultur- ➔

frågor prioriteras lågt.

Just när det gällde statens ansvar för utbildning var dessutom hela panelen enig: ingen ifrågasatte *Kulturskoleklivet*, kompetensutvecklingen som ska ge fler pedagoger i kulturskolan.

OENIGHETEN VAR desto större om en annan av propositionens satsningar, ett permanentat årligt statsbidrag till kommunernas kulturskolor. »Gottepåsar, lätta att bjuda på när man höjt en massa skatter«, menade kristdemokraten Roland Utbult. När en i publiken frågade om man kan räkna med det här bidraget framöver, oavsett politisk majoritet, svarade Utbult ändå att det kan bli så att pengarna blir kvar. Då påpekade MP:s Niclas Malmberg att inget alliansparti har de pengarna med i sina budgetförslag, och moderaten Cecilia Magnusson höll med. Hon ville hellre se mer pengar till kultursamverkansmodellen. Roland Utbult lyfte fram ett annat alternativ, när han återlanserade den »fritidspeng«,

riktad till barn i familjer med försörjningsstöd, som alliansregeringen införde och den rödgröna regeringen avskaffade. Men hur vällovligen den än var, så fungerade den inte, den användes helt enkelt inte, sa Anna Wallentheim, S.

– Det statsbidrag på hundra miljoner per år som vi vill permanenta kan användas på olika sätt. En av trösklarna in i kulturskolan är för höga avgifter, med de här satsningarna kan man sänka dem.

Där höll inte Aron Emilsson, Sverigedemokraterna, med. Höga avgifter är sällan något problem, snarare behövs pengarna till exempel till instrumentköp, sa han, och ville se över statsbidraget – just behovet av ytterligare översyn återkom han till, flera gånger under debatten.

I STORT SETT FÖREDRAR alltså den borgerliga oppositionen generella bidrag till kommunerna. En kulturskoleanställd i publiken invände: generella stöd till kommunerna når inte kulturskolan, sa han, den prioriteras

Politisk diskussion om kulturskolan.

inte när den måste konkurrera med andra kommunala verksamheter.

Per Lodenius, C, höll ändå fast vid sin linje:

– De här hundra miljonerna blir bara 345 000 per kommun. Vi vill ha generella bidrag.

Centerpartiets tydligaste invändning – där de inte har Liberalerna och KD med sig – gäller annars förslaget om ett nationellt kulturskolecentrum, inom ramen för Kulturrådet.

– I stället för en avdelning i en mastodontmyndighet vill vi att Kulturskolerådet ska göra det jobbet, där finns möjligheterna, de skulle göra det bäst. Sedan ska de ju få statligt stöd, och sätta upp målen i samarbete med staten.

Vänsterpartiets Vasiliki Tsouplaki tyckte att det var något att prata vidare om.

– Propositionen kom ju just, vi behöver prata vidare, också om Kulturskolerådets roll. Men jag har inte uppfattat att rådet har efterfrågat den roll som Centern vill ge dem, och jag tänker att det är viktigt att de finns som påtryckare. ■

MYCKET DANS I FIOLLAND

LANDET RUNT

Nästan två av tre som är med i Malung-Sälens kulturskola är danselever. Nu satsar man på att utveckla också musikverksamheten. Folkmusiktraditionen är stark i bygden, men långa avstånd och knappa resurser är stora utmaningar – men barnen måste få spela, och spela tillsammans.

text & foto David Berjlund

ORRSKOGEN ÄR MALUNGS folkpark, nav för Dansbandsveckan som i juli varje år invaderar orten. Nu är det vårvinter, på scenen i en av dansrotundorna söker *Plåtman*, *Fågelskrämman*, *Lejonet* och *Dorothy* efter trollkarlen från Oz, i pjäsversionen av den kända musikalen. Skådisarna är mellan 11 och 14 år, med i en av kulturskolans dramagrupper, de har fin scennärvaro och replikerna sitter. ➔

Andreas Kratz är vikarierande kulturskolechef i Malung-Sälen, och vill nå fler barn och orter i kommunen, och bygga upp musikverksamheten.

– Och då är det ändå jättemycket text, största rollen har 140 repliker, påpekar dramaläraren Helena Lissmatz efteråt.

I maj ska hennes yngsta teatergrupp spela *Madicken*.

– Jag har tre grupper, med trettio elever, och det är väldigt roligt. Man får göra allting!

Mycket riktigt har hon registrerat, gjort programblad, ritat scenografin, målat kulisser och byggt om sängen som står på scenen.

FEMHUNDRA PERSONER såg den här föreställningen – det är var tjugonde invånare i Malung-Sälens kommun, och det säger kanske något om kulturskolans verklighet här: den är liten, men den märks. Och så verkar den i en kommun med få invånare men jättestora ytor. För lärare i kulturskolan kan det bli hundra bilmil och åtta

arbetsplatser på en vecka, man jobbar mycket på egen hand och ser ibland kollegerna bara på veckomötena.

Andreas Kratz berättar om det här, och framhåller att det finns tydliga fördelar med att vara en liten kulturskola.

– Vi har mycket kompetent personal som vill samarbeta, och då är det ganska enkelt när det är litet. För vi möts ändå, vi kan fördela arbetet mellan oss och jobba kreativt och långsiktigt.

Vi ses i Tingshuset, kulturskolans högkvarter mitt i Malung. Husets historia syns i trapphusets målningar - snygga och k-märkta gestaltningar av brott. I den gamla tingsalen leder Malin Bäcké en danslektion med fyra pojkar. De börjar med att leka kull, fast killarna dansar egentligen redan då, och hjular och

Malung-Sälens kulturskola

- Malung-Sälens kommun ligger i västra Dalarna, har drygt 10 000 invånare och är Sveriges 23:e största kommun till ytan.

- Kulturskolan har lokaler i gamla tingshuset i Malung, där sker en del instrument- och dansundervisning på eftermiddagstid. Den mesta verksamheten sker under skoldagarna, i grundskolans och förskolans lokaler i Malung, Sälen, Lima, Malungsfors och Yttermalung.

- 300 elever mellan 4 och 20 år är med.

- 83 % av eleverna är tjejer.

- Dans (barndans, dansmix, show/jazzdans, street) är största ämnet, med ca 200 elever. 30 är med i drama/teater, resten i musik (sång och fiol är störst, med 39 och 30 elever, dessutom finns saxofon, trumpet, trombon, cello, kontrabas, piano, gitarr, elbas och trummor).

- Inom musikundervisningen finns undervisning både enskilt och i grupp. Dans- och dramaundervisning i grupp.

- 100 barn i kö.

- 10 lärare och en chef är anställda, på sammanlagt ca 5 heltidstjänster, inkluderat timanställda.

- I vårens program syns bland annat dansshower, teaterföreställningar, vårkonsert, och en elev- och lärarkonsert på Kulturskolans dag.

- Terminsavgift 600:-/elev. 300:- för extraämne. Syskonrabatt 300:-.

- Musikelever får låna instrument, utan avgift.

- Kulturskolan har en politiskt beslutad budget.

På spaning efter Trollkarlen från Oz – elever i en av kulturskolans dramagrupper i Malung.

voltar. Sedan börjar de jobba med koreografi inför en show senare i vår.

Andreas visar runt i resten av huset, och berättar om verksamheten.

– När jag flyttade hit till trakten fick jag jobb som verksamhetsutvecklare här, det var ett år sedan, men snart fick jag hoppa in som vikarierande kulturskolechef.

LITE FRÅN SIDAN kom han in - men ser förstås vad som är utmärkande för kulturskolan här.

– Dels är dansen stor och fantastisk, och märks mycket genom dansshowerna de gör. Vår danslärare Timea Hedlund har jobbat länge med att bygga upp detta. Och så har vi fantastiskt kompetent personal, de är vår stora tillgång. Jag jobbade på Göteborgsoperan förr, det här är ju inte en professionell

verksamhet på samma sätt, men lärarna är väldigt professionella, och bra förebilder. Det gör att eleverna stannar.

Det enda problemet med personalen är att det är för lite av den. Andreas vill ha mer tjänsteutrymme (nu är det runt 5 heltider totalt) för att expandera så alla som vill får plats, och för att nå fler. Fler nyanlända, och fler killar - idag är de knappt en femtedel av eleverna. Det behövs andra koncept än »20 minuters lektion och en konsert«, säger Andreas, och visar den alldeles nya studion för digitalt musikskapande. Kanske kan den dra en del killar.

– Fast vi vill ju ha killar som dansar också. Nu är de ganska få.

»Vi har bra personal som vill samarbeta, och då är det ganska enkelt när det är litet.«

ANDREAS KRATZ

Intresset för kulturskolan är stort i kommunen – det syns i den långa kön – och lokaler i Tingshuset är bra som en samlande punkt för personalen, och med bra undervisningssalar. Orrskogen är en bra scen.

Mycket fungerar alltså, och just därför skulle man kunna göra så mycket mer, med lite mer lärarresurser, menar Andreas. Undervisa på fler platser till exempel - geografin spelar ju roll i en kommun som Malung-Sälen. Andreas talar om hur fint det vore att kunna undervisa också i Rörbäcksnäs, som ligger nära norska gränsen men nästan åtta ibland rätt igensnöade mil från Malung.

Och så är det dags att satsa på musiken. →

Dramaläraren Helena Lissmatz i eftersnack när andra föreställningen av Trollkarlen från Oz spelats.

– Dansen är ju stor och etablerad, och dramagrupperna fungerar fint, men sedan musikskolan 2006 blev kulturskola har musiken minskat kraftigt. Där ligger vårt stora arbete.

DET ÄR VIKTIGT inte minst för att musikeleverna ska få spela tillsammans. Kulturskolan har sånggrupper, men ensemblespelet är en utmaning: när varje instrument spelas av få elever, ofta på olika nivå, och undervisningen sker på olika skolor runtom i kommunen blir det svårt att mötas och spela.

– Men vi försöker. Nu gör vi en mellofestival på Orrskogen i maj, med specialskrivna stämor. En hel konsert där alla är med och spelar samma låtar, tillsammans.

»Det är ett spännande samarbete, med länsorkestrar, körer och spelmannslag, där elever kan få träffas och spela tillsammans i stora grupper.«

ANDREAS KRATZ

Andreas hoppas på politikerna – »vi har ett jättebra samarbete med nämnden, och det är förstås mitt jobb att påverka dem« – och tänker söka nationella pengar.

MYCKET HÄNDER redan. Den nya lärorkestrern presenterar kulturskolan och instrumenten i kommunens skolor, och Andreas funderar på hur man kan samarbeta ännu mer med föreningar och fritidsgård. Och så kör man

Kulturskolans dag, med öppet hus, konsert och instrumentprovning, inom ramen för kulturskolornas länssamarbete i Dalarna.

– Det är ett spännande samarbete, med länsorkestrar, körer och spelmannslag, där elever kan få träffas och spela tillsammans i stora grupper.

Där kommer vi in med vår lilla skola i något som är väldigt stort, säger Andreas.

Och det där samarbetet kan spela roll. För fiolspelandet, till exempel – stråkläraren Louise Kratz jobbar med att locka fler barn till det fiolspelande som är så stor del av Malungbygdens kulturarv. Hon hoppas dra nytta av länets ungdomsspelmanslag, berättar hon på väg från en fiollektion i Lillmo-skolan.

– Vi spelar mest på gehör, vi leker in musiken, och spelar mycket olika – folkmusik, poplåtar, lite klassiskt. Än så länge har jag ofta individuell undervisning, men jag ska ändra det och försöka bara ha grupplektioner, säger hon.

Det kanske låter som en besparing, men det är en satsning.

– Spelar man ihop blir det ju roligare.

Säger Louise. Och så är hon framme vid Tingshuset, och börjar nästa fiollektion. ■

STUDY ALONG

Mycket mer än bara admin!

Innovativ lärplattform

- Lägg upp och dela noter, musik och videos
- Avtal med SMFF/STIM ingår!
- Kommunikation i iRum (digitala klassrum)
- Assnygg app!

Megastort undervisningsmaterial

- Noter och videolektioner
- Skapa spellistor
- Pedagogisk mediaspelare

Modern kurskatalog

- Slipp kö (äntligen!)
- Boka och betala direkt
- Med kort, faktura eller swish

Admin- och elevhanteringssystem

Kultur- och evenemangsbokning

- Gentemot skolor/förskolor
- Kulturombud bokar direkt
- Sälj biljetter till allmänheten

Funderar ni på att uppdatera och upphandla ett nytt admin-/elevhanteringssystem? Gör inte det. Upphandla ett verksamhetssystem istället!

Vad är skillnaden? Ett adminsysteem är en liten tårtbit av den stora IT-tårta som en kulturskola idag behöver. Upphandlar ni "bara" ett adminsystem så kommer ni att behöva flera kompletterande system. Ett verksamhetssystem - eller helhetssystem - tillgodoser alla IT-behov en Kulturskola idag har.

Via lärplattformen förenklas kommunikationen och det kollaborativa lärandet stöds. Kurskatalogen ger ökad tillgänglighet och överskådlighet för föräldrar som ska boka en kurs. Borta är köerna; boka & betala direkt leder till att fler elever deltar i kulturskolans verksamhet (vem vill egentligen stå i kö utan att veta om, eller när, man får börja?).

Men det allra viktigaste med ett modernt IT-system är givetvis att det stödjer elevens vardag i kulturskolan. Det "slutar" inte med anmälan utan snarare börjar där! Eleven får direkt access till iRummet där läraren kan lägga upp noter, dokument, spellistor, mp3-filer och videos. Allt lagligt och reklamfritt. Videos som laddas upp i StudyAlong spelas upp med en intern streamingtjänst; ingen tredjepartsleverantör som t.ex. YouTube behövs. Ni kan också överge kopiering av noter i kopieringsmaskin; digitalisera ert notbibliotek och övergå till digital distribution (och således spara pengar).

p.s. Självklart kan man ha kvar kö i StudyAlong om så önskas:)

LEDIG TJÄNST, BORÅS KULTURSKOLA:

Vill du leda framtidens kulturskola?

Kulturskolechef

Tillsvidare tjänst, 100 %. Tillträde 2018-12-15 eller enligt överenskommelse. Ansök senast 2018-05-28.

Borås Kulturskola är en viktig mötesplats som ger barn och unga möjlighet att skapa och utvecklas inom ämnen som musik, dans, teater, bild, textil, ord och cirkus. Hösten 2018 flyttar vi in i nya lokaler som också möjliggör skapande i film, foto, keramik, glas, smyckedesign, tryck, musikproduktion och ljudinspelning.

För mer information och ansökan: boras.se/ledigajobb

**BORÅS
STAD**

boras.se/kulturskolan